

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24087/2023
17.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јована Тодоровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, чији је заступник Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2022/23 од 28.04.2023. године, у седници одржаној 17.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2022/23 од 28.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 17333/21 од 03.10.2022. године обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 644.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.10.2022. године до исплате, док је ставом другим изреке одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе преко досуђеног а до траженог износа исплати износ од још 256.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.11.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части исплати износ од 205.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.11.2020. године до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на износ досуђен ставом првим изреке исплати законску затезну камату почев од 24.11.2020. године до 02.10.2022. године. Ставом петим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова

парничног поступка исплати износ од 150.815,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате док је у преосталом делу захтев за исплату законске затезне камате почев од дана правноснажности пресуде до дана наступања услова за извршност, одбијен као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2022/23 од 28.04.2023. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 17333/21 од 03.10.2022. године у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 460.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.10.2022. године до исплате. Ставом другим изреке преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 17333/21 од 03.10.2022. године у преосталом делу става првог изреке, па је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати још 184.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом на тај износ почев од 03.10.2022. године до исплате и у делу става петог изреке тако што је обавезана тужена Република Србија да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 87.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Врховни суд је, испитујући побијану пресуду, применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, пресудом Основног суда у Краљеву Скуп 4/20 од 23.03.2020. године која је потврђена пресудом Вишег суда у Краљеву Кж1 50/20 од 21.04.2020. године прихваћен је споразум о признању кривичног дела закључен између ОЈТ Краљево и тужиоца те је тужилац оглашен кривим за извршење кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 3 месеца, коју ће издржавати у просторијама у којима станује, без примене електронског надзора. Пресудом Врховног касационог суда Кзз 634/20 од 27.08.2020. године преиначена је пресуда Основног суда у Краљеву Скуп 4/20 од 23.03.2020. године и пресуда Вишег суда у Краљеву Кж1 50/20 од 21.04.2020. године тако што је тужилац ослобођен оптужбе да је извршио наведено кривично дело. Тужилац је био лишен слободе у периоду од 24.03.2020. године до 24.06.2020. године, укупно 92 дана, коју казну је издржавао у просторијама у којима станује без електронског надзора.

Судови су утврдили да се тужилац за време од 92 дана колико је неосновано био лишен слободе лоше осећао јер је сваки дан долазила полиција и проверавала да ли је код куће, да је све наведено оставило велике последице на тужиоца јер му је, према

сопственим наводима, пала репутација на послу како од стране колега тако и од стране директора, да му је директор рекао да нарушава углед припадника Министарства одбране, да је имао проблем у комшилуку јер су га комшије и његова деца гледали како га полиција доводи и проверава.

Код овако утврђеног чињеничног стања правилан је закључак судова да тужилац у смислу члана 200. став 1. Закона о облигационим односима, има право на накнаду штете за душевне болове које је трпео у периоду у ком је био неосновано лишен слободе у кривичном поступку који је окончан ослобађањем од оптужбе на основу члана 584. став 1 тачка 2. ЗКП-а, а да основ и пасивна легитимација тужене да тужиоцу накнади ову штету произлази из члана 556. став 1. и 560 став 1 тачка 1. ЗКП („Службени лист СРЈ“ бр. 70/01 ... „Службени гласник РС“ бр. 58/04 ... 76/10), који је био на снази у време трајања издржавања казне, као и члана 584. став 1. тачка 1. у вези са чланом 586. ЗКП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 – 35/19) важећег у време пресуђења.

Међутим, неосновано се ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о висини правичне накнаде.

Наиме, правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новца, као сатисфакције за претрпљену нематеријалну штету, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће, с обзиром да реституција по природи ствари није могућа. При том, она не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете и не сме погодovati тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом (подстицање лукративних мотива или комерцијализацији личних добара).

Утврђено чињенично стање оправдава досуђивање правичне новчане накнаде за тражени вид нематеријалне штете, применом члана 200. ЗОО. Оценом свих штетних последица проистеклих из неосноване осуде, као и свих околности конкретног случаја (став 1. овог члана), које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде, и то: природа и тежина кривичног дела које му је стављено на терет, време проведено на издржавању казне у просторијама у којима тужилац станује без примене електронског надзора, последице лишења слободе на његово здравствено стање, однос околине према њему после издржавања казне, последице које је неосновано лишење слободе оставило на пословни и приватни живот тужиоца, а имајући у виду природу посла коју тужилац обавља, Врховни суд налази, применом члана 224. ЗПП, да је правилно побијаном одлуком тужиоцу досуђена правична новчана накнада за овај вид нематеријалне штете.

Имајући у виду природу и друштвену сврху права на накнаду нематеријалне штете, досуђивање у већем износу не би одговарало значају повређеног добра и циљу коме накнада служи, због чега је, супротно наводима ревизије тужиоца, његов тужбени захтев преко досуђеног износа неоснован.

На основу изнетог, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права те је на основу члана 414. Закона о парничном поступку донета одлука као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**